

Gdeim Izik-process utan rätt

Natasa Mirošavic var den andra gästen vid mötet i Göteborg. Hon är jurist, medlem i SSU och Föreningen Västсахара, har varit aktiv i Västсахараfrågan länge och drivit på frågan inom Socialdemokraterna.

2007 startade SSU ett projekt i flyktinglägren, som hon delvis varit ansvarig för. Dessutom arbetade hon som praktikant för FN:s flyktingorgan UNHCR i flyktinglägren i Algeriet under 2010. Hon arbetade med det humanitära stödet och särskilt ett vattenprojekt.

Natasa var alltså på plats i flyktinglägren under oktober 2010, då västсахарier i den ockuperade delen av Västсахара upprättade protestlägret Gdeim Izik utanför huvudstaden El Aaiún.

– Det kändes i flyktinglägren i Algeriet att något stort hände. Det fanns också en påtaglig oro. Många hade ju släktingar som deltog i protestlägret. Hur skulle den marockanska polisen och militären reagera? Mycket riktigt så reagerade de kraftigt. Militären omringade Gdeim Izik.

När sedan protestlägret Gdeim Izik stormades av den marockanska militären den 8 november greps hundratals västсахарier och många utsattes för tortyr.

– I flyktinglägren var stämningen skärpad och ett stort protestmöte organiserades. UNHCR evakuerade sin personal till staden Tindouf, eftersom det fanns en misstro bland flyktingarna mot organisationen i lägren, säger Natasa Mirošavic.

25 av de gripna västсахариerna satt fängslade i över två år i norra Marocko, innan det äntligen blev rättegång i februari i år. Många av dessa civila västсахарier var kända människorättsaktivister. De hungerstrejkade i över 40 dagar en period i protest mot fängelset och förhållandena i fängelset. Västсахариerna dömdes mot sitt nekande i februari 2013. Nio av dem fick livstids fängelse, fjorton fick mellan 20 och 30 års fängelse, två dömdes till två års fängelse. En av de 25 hade sökt asyl i Spanien, innan han greps och är dömd till livstids fängelse i sin frånvaro.

Under lång tid har framför allt spanska organisationer och jurister bevakat rättegångar mot västсахарier. Uppgifter om misshandel, tortyr och våldtäkt av fångar är vanliga. Därför har en internationell närvaro av observatörer varit viktigt.

Vid rättegången mot de 25 deltog de svenska juristerna Natasa Mirošavic och Lisa Staxäng som observatörer för Internationella Juristkommissionens svenska avdelning. Sammanlagt fanns 54 internationella obser-

Juristen Natasa Mirošavic var rättegångsobservatör i februari.

vatörer där. Natasa beskriver en kaosartad situation i och kring rättsalen.

– Vi kom dit tidigt, redan klockan sju på morgonen, berättar Natasa. Cirka 150 militärer stod utanför lokalen. Det var ganska tumultartat.

“De åtalade hade anmält att de hade utsatts för tortyr utan att någon utredning skedde.”

– De 25 västсахариerna var anklagade för mord på elva marockanska säkerhetspoliser, olaglig gängbildning och vapeninnehav bland annat. De dödas familjer släpptes in i rättegångssalen, inte anhöriga till de åtalade, berättar Natasa.

De åtalade hade anmält att de hade utsatts för tortyr utan att någon utredning skedde.

Det visade sig dessutom att en advokat inte var på plats, att advokaterna inte hade fått tillgång till allt material, ingen ordentlig översättning till hassania för de åtalade skedde, listan på vittnen var bristfällig. Advokaterna krävde att de poliser som förhört de åtalade och skrivit rapporter skulle kallas som

vittnen. Detta vägrade åklagaren. Från de 25 åtalade fanns inga bevis förutom skriftliga erkännande som de åtalade hävdade hade skett under tortyr.

– Det fanns inte heller någon ordentlig redovisning av identitet och skador på de döda marockanerna.

– Domaren höll inte ordning i rättsalen. Där fanns bland annat beväpnad militär. Inga mobilsignaler gick fram. Domaren meddelade att rätten skulle ta paus men sa inte hur lång den skulle vara. Det visade sig bli en två och en halv timme lång paus. Under tiden fanns inga kontaktmöjligheter med yttervärlden för oss, berättar Natasa Mirošavic.

Efter pausen släpptes några av de åtalades familjer in. Domaren meddelade att bara fyra vittnen skulle kallas, men inga poliser, och ajournerade rättegången i en vecka, vilket försvaret ansåg var alldeles för kort tid.

– Rättegången gick inte korrekt till och de åtalade hade inte rätt att försvara sig, sammanfattar Natasa den dag som hon närvarade.

Av de åtalades anhöriga fick svenskorna höra att fångarna hade torterats och utsatts för många brutala metoder; våldtäkt, upphängning i armar och ben, utrivna naglar. De hade blivit bespottade, tvingats dricka sin egen urin, inte fått kläder och vistats i kalla, våta rum.

Text och bild: Lena Thunbera

Aven publicerad i
globalarkivet.se